

"GÜRCÜ ARZUSU" M.KAVELAŞVİLİNİ PREZİDENTLIYƏ NAMİZƏD GÖSTƏRİB

Hakim "Gürcü Arzusu" partiyası prezidentliyə namizədlə bağlı Siyasi Şuranın iclasını keçirib.

Partiyanın mərkəzi ofisində baş tutan görüşdən sonra mətbuata açıqlama verilib. Siyasi Şuranın iclasından sonra keçirilən brifinqdə "Gürcü Arzusu"nun fəxri sədri Bidzina İvanişvili Mixeil Kavelaşvilini prezidentliyə namizəd kimi təqdim edib. Qeyd edək ki, prezident seçkiləri dekabrın 14-nə təyin edilib. Prezidentin andıçmə mərasimi seçkilərin üçüncü bazar günü - dekabrın 29-da baş tutacaq. Məlumat üçün bildirək ki, bu il ilk dəfə olaraq Gürcüstanda prezident seçkiləri yeni sistemlə keçiriləcək. Prezidenti birbaşa qaydada vətəndaşlar deyil, 300 nəfərdən ibarət seçki kollegiyası seçəcək.

ŞALVA PAPUAŞVİLİ YENİDƏN GÜRCÜSTAN PARLAMENTİNİN SƏDRİ SEÇİLİB

Şalva Papuaşvili 11-ci çağırış parlamentin ilk iclasında yenidən Gürcüstan parlamentinin sədri seçilib.

Qeydiyyatdan keçən 88 deputat Şalva Papuaşvilinin parlamentin sədri seçilməsini dəstəkləyib.

ONBİRİNCİ ÇAĞIRIŞ PARLAMENT YENİ ÜZVLƏRİN SƏLAHIYYƏTLƏRİNİ TANIYIB

XI çağırış Gürcüstan parlamenti yeni deputatların səlahiyyətlərini tanıyıb.

Müvəqqəti Mandat Komissiyası seçilən 150 deputatın sənədlərinin qaydasında olduğunu təsdiqləyib. Komissiya yekun siyahını təqdim etdikdən sonra səlahiyyətlərin tanınması üçün

səsvermə keçirilib. "Gürcü Arzusu" partiyasının 88 deputatı parlamentin 150 deputatının səlahiyyətlərini tanıyıb. Səlahiyyətlərin tanınmasından sonra "Gürcü Arzusu" partiyasının deputatları vətənə sadiqlik andı içiblər. Daha sonra deputatlar and mətnini imzalayıblar. Qeyd edək ki, sessiya zalında yalnız "Gürcü Arzusu" partiyasının seçilmiş deputatları iştirak edib, müxalifət isə seçkilərin nəticələrinə etiraz edərək mandatlarından imtina ediblər. Ümumilikdə, parlamentin 88 deputatı qeydiyyatdan keçib. İclasda yalnız dövlət orqanlarının rəhbərləri və ruhanilər dəvət edilib.

LEVAN İOSELİANI: "GÜRCÜSTAN PARLAMENTİ TAMAMILƏ QANUNİ ŞƏKİLDƏ TOPLANDI"

İctimai müdafiəçi Levan İoselianinin sözlərinə görə, yeni çağırış parlamentin iclası legitim olub.

İctimai müdafiəçi bu barədə jurnalistlərə bildirib.

Onun sözlərinə görə, Konstitusiyada açıq-aydın yazılıb ki, Gürcüstan parlamenti icmal protokolun dərcindən ən gec 10 gün sonra iclas keçirməlidir.

"Gürcüstanda parlamentin ombudsman institutu var, bu o deməkdir ki, ombudsman parlamentə hesabat yazır və hazırlayır. Müvafiq olaraq, bizim ilboyu işlədiyimiz yer də hesabat təqdim

etdiyimiz Gürcüstan parlamentidir. Ona görə də qanuniliklə bağlı sualınızın məzmununu başa düşə bilmirəm. Gürcüstan parlamenti Konstitusiyanın 38-ci maddəsinə uyğun olaraq tamamilə qanuni şəkildə toplandı, burada açıq şəkildə qeyd olunur ki, xülasə protokolunun elanından sonra Parlament 10 gün ərzində toplanır. Bütün digər maddələr, digər qeyd-şərtlər, o cümlədən Konstitusiya iddiası Konstitusiyanın 10 gün ərzində parlamentin iclas keçirməli olduğunu açıq şəkildə ifadə edən mətnindən üstün ola bilməz ki, bu baş verdi və bu, şübhəsiz ki, legitim idi", - deyər L. İoseliani bildirib.

Ombudsmanın sözlərinə görə, konstitusiya iddiası da daxil olmaqla, bütün digər məsələlərə baxılmalıdır.

"Konstitusiya Məhkəməsi yəqin ki, bu məsələni müzakirə edib müvafiq qərar qəbul edəcək, baxmayaraq ki, bunun toplantının legitimliyi ilə heç bir əlaqəsi yoxdur", - deyər Levan İoseliani bildirib.

TBİLİSİDƏ YENİ İL TƏDBİRLƏRİ DEKABRIN 13-DƏN YANVARIN 7-DƏK KEÇİRİLƏCƏK

Yeni il tədbirləri bu il dekabrın 13-də başlayacaq və 26 gün davam edəcək.

Bu barədə Tbilisi Meriyasının iclasında paytaxt meri Kaxa Kaladze məlumat verib. Ədliyyə Evinin dayanacağında keçən illə müqayisədə dörd dəfə böyük olacaq buz meydançası yerləşdiriləcək məlumatını verən Tbilisi meri bildirib:

"Yeni il tədbirləri dekabrın 13-dən yanvarın 7-dək nəzərdə tutulub. Ötən illərlə müqayisədə bu il Yeni il tədbirləri daha da genişlənəcək, çünki Ədliyyə Evinin avtomobil dayanacağında yerləşən konkisürmə meydançası Orbeliani meydanına və Ana bağına əlavə olunacaq ki, bu da ötən illə müqayisədə 4 dəfə böyük olacaq. 26 Gün ərzində müxtəlif ayləncələr və möhtəşəm tədbirlər keçirməyi planlaşdırırıq. Paytaxt sakinləri və qonaqları üçün təşkil edilən Yeni il məkanları maraqlı tamaşalar, mədəni, idman, maarifləndirici, uşaq, müxtəlif tematik tədbirlər və müxtəlif janrlı konsertlərlə zənginləşəcək".

Kaxa Kaladze biznes sektorunun nümayəndələrini "Milad kəndi"nin,

küçələrin, meydanların və müxtəlif ərazilərin bəzədilməsi prosesində fəal olmağa çağırır:

"Biz Milad kəndinin küçə və meydanlarının bəzədilməsi ənənəsini yaratmışıq. Bütün bunlarla hər il biznes sektoru məşğul olur. Onlara dəstək və əməkdaşlığa görə təşəkkür edirəm, çünki onlar həmişə şəhərin bəzədilməsində iştirak edirlər. Əminəm ki, bu il də biznes sektorundan böyük maraqla olacaq və biz birlikdə paytaxtımızı gözəlləşdirəcəyik. Mən onları bu dəfə də aktiv olmağa çağırmağa istəyirəm. Biz müvafiq yerlər ayırmağa hazırıq və onlar bir növ PR kampaniyası apara bilərlər. Biz bu işdə kömək edəcəyik".

AVROPA KOMİSSİYASININ YENİ TƏRKİBİ TƏSDİQLƏNİB

Avropa Parlamentinin deputatları Strasburqda keçirilən plenar sessiyada səs çoxluğu ilə Avropa Komissiyasının yeni tərkibini təsdiqləyiblər.

Avropa Şurası Ursula fon der Leyeni ikinci beşillik müddətə Avropa Komissiyasının rəhbəri vəzifəsinə təsdiqləyib. Estoniyanın keçmiş Baş naziri Kaya Kallas Avropa İttifaqının xarici siyasət və təhlükəsizlik üzrə ali nümayəndəsi vəzifəsinə təsdiq edilib.

Avropa Komissiyasının yeni tərkibini 688 deputatdan 370-i dəstəkləyib, 282 nəfər əleyhinə səs verib, 36 nəfər bitərəf qalıb

2025-ci İLDƏ KEÇİRİLƏCƏK VAHİD MİLLİ İMTAHAN PROQRAMLARININ SİYAHISINDA DƏYİŞİKLİK EDİLİB

Təhsil, elm və gənclər naziri Aleksandre Tsuladzenin qərarına əsasən, 2025-ci ilin vahid milli imtahanlarının proqramları siyahısına dəyişikliklər daxil edilib.

Bu barədə Təhsil, Elm və Gənclər Nazirliyi məlumat yayıb. Məlumat əsasən, xüsusən də gürcü dili və ədəbiyyatı fənnindən imtahan proqramına daxil olan materialların həcmi azaldılıb və bəzi hallarda abituriyentlərin müəyyən yazıqların əsərlərini və nağılları təqdim etmək öhdəliyi olmayacaq. Nazirlikdən həmçinin qeyd olunub ki, məktəblərdə

tədris planı dəyişdirilməyib və proqramdan heç bir əsər çıxarılmayıb. Vahid milli imtahanların yeni proqramı yalnız milli kurikulumda nəzərdə tutulmuş məcburi ədəbiyyatlara əsaslanır.

PARLAMENT İRAKLİ KOBAXİDZE HÖKUMƏTİNİN YENİ TƏRKİBİNƏ ETİMAD GÖSTƏRİB

Baş nazir İrakli Kobaxidze yeni hökumətin tərkibini təsdiq olunmaq üçün parlamentə təqdim edib. Parlament yekdilliklə yeni hökumətə etimad göstərib.

Hökumətin tərkibində üç dəyişiklik edilib. Dəyişiklik Xarici İşlər Nazirliyini, Ədliyyə Nazirliyini, Ekologiya və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyini əhatə edib. İlia Darçiaşvili, Rati Breqadze və Otar Şamuqiya artıq hökumətin tərkibində yer almayacaq.

Hökumətin yeni tərkibi

Levan Davitaşvili
Gürcüstanın
iqtisadiyyat və davamlı
inkışaf naziri

Maka Boçorişvili
Gürcüstanın xarici
işlər naziri

İrakli Çikovani
Gürcüstanın müdafiə
naziri

Laşa Xutsişvili
Gürcüstanın maliyyə
naziri

Aleksandre Tsuladze
Gürcüstanın təhsil,
elm və gənclər naziri

Vaxtanq Qomelauri
Gürcüstanın daxili
işlər naziri

Tinatin Ruxadze
Gürcüstanın
mədəniyyət və idman
naziri

Mixeil Sarcveladze
Gürcüstanın işğal
olunmuş ərazilərindən
olan məcburi köçkünlərin
əmək, səhiyyə və sosial
müdafiəsi naziri

Tea Axvlediani
Bərabərlik və Vətəndaş
Bərabərliyi üzrə
Dövlət Naziri

Anri Oxanaşvili
Gürcüstanın ədliyyə
naziri

İrakli Karseladze
Gürcüstanın regional
inkışaf və infrastruktur
naziri

Davit Sonqulaşvili
Gürcüstanın ətraf mühitin
mühafizəsi və kənd
təsərrüfatı naziri

ONBİRİNCİ ÇAĞIRIŞ PARLAMENTİN KOMİTƏ SƏDRLƏRİ SEÇİLİB

XI çağırış parlament komitə sədrilərini təsdiqləyib. Parlamentin qərarına əsasən, komitələrə əksəriyyətin aşağıdakı nümayəndələri rəhbərlik edəcək:

Aqrar Məsələlər Komitəsi - **Qela Samxarauli**;
İnsan Hüquqlarının Müdafiəsi və Mülki İntegrasiya Komitəsi - **Rati İonatamişvili**;
Təhsil, Elm və Gənclərlə İş Komitəsi - **Qivi Mikanadze**;
Ətraf Mühitin Mühafizəsi və Təbii Sərvətlər Komitəsi - **Maia Bitadze**;
Sektor İqtisadiyyatı və İqtisadi Siyasət Komitəsi - **Şota Berekaşvili**;
Diaspora və Qafqaz Məsələləri Komitəsi - **İrakli Zarkua**;
Avropaya İntegrasiya Komitəsi - **Levan Maxaşvili**;
Müdafiə və Təhlükəsizlik Komitəsi - **Aleksandr Tabatadze**;
Hüquq Məsələləri Komitəsi - **Qiorqi Kaxiani**;

Mədəniyyət Komitəsi - **Qiorqi Qabunia**;
Regional siyasət və özünüidarə komitəsi - **İrakli Kadaqışvili**;
Xarici Əlaqələr Komitəsi - **Nikoloz Samxaradze**;
Prosessual Məsələlər və Qaydalar Komitəsi - **Davit Matikaşvili**;
Maliyyə və Büdcə Komitəsi - **Paata Kvijinadze**;
İdman Komitəsi - **Viktor Sanikidze**;
Səhiyyə və Sosial Məsələlər Komitəsi - **Zaza Lominadze**.
Bundan əlavə, parlament çoxluğunun lideri Mamuka Mdivanadzenin izah etdiyi kimi, Qiorqi Kaxiani hüquqi məsələlər komitəsinə cəmi iki həftə rəhbərlik edəcək. İki həftə sonra bu postu parlamentə daxil olan Arçil Qorduladze tutacaq, Qiorqi Kaxiani isə vitse-spiker vəzifəsinə seçiləcək.

PREZİDENT SEÇİLƏRİNİN TARİXİ MƏLUM OLUB

Gürcüstanda Prezident seçkiləri 14 dekabrda keçiriləcək.

Bildirib ki, müzakirəyə çıxarılaçaq müvafiq qərar layihəsini parlamentin sədri Şalva Papuaşvili parlament bürosuna təqdim edib.

Onun sözlərinə görə, prezidentin inauqurasiyası 29 dekabrda baş tutacaq.

Qeyd edək ki, Gürcüstan tarixində ilk dəfə prezident dolayı yolla – seçki kollegiyası tərəfindən seçiləcək.

Seçki Kollegiyası nədir ?

Yeni prezident artıq 5 il müddətinə Seçki Kollegiyası tərəfindən seçiləcək.

300 nəfərdən ibarət Kollegiyaya aşağıdakılar daxildir:

Gürcüstan Parlamentinin bütün üzvləri (150 deputat), Abxaziyanın Ali Şurasının bütün üzvləri (20 deputat), Acara Ali Şurasının bütün üzvləri (21 deputat) və bələdiyyələrin məclislərindən 109 nümayəndə.

Prezidenti seçmək üçün Kollegiyanın 2/3 hissəsinin, yəni 200 səs dərəcəsi lazımdır. Əgər namizədlərdən heç biri 200 səs toplaya bilməsə, ikinci tur keçiriləcək. Bu turda ən yaxşı iki nəticəni əldə edən namizədlər iştirak edəcək. Daha çox səs qazanan şəxs prezident olacaq. Seçkilər qanunverici orqanda keçiriləcək. Namizəd irəli sürmək hüququ Seçki Kollegiyasının azı 30 üzvünə aiddir. Hər bir nümayəndə yalnız bir namizədi prezidentliyə namizəd kimi irəli sürə və yalnız bir nəfərə səs verə bilər.

Sitat guşəsi

"Çünki prosesin mahiyyəti çətin idi. Amma onların əzmkarlığı, bu prosesi nəticələndirmək istəkləri, hər kəsi dəfələrlə bir masaya toplamaları təqdirəlayiqdir. Bütün COP29 sədrliyi çox yaxşı iş ortaya qoydu".

Vopke Hukstra,
İqlim Məsələləri üzrə Avropa Komissarı.

"Azərbaycan bir ildən az müddətdə beynəlxalq ictimaiyyətin yekdil dəstəyi ilə COP29-a ev sahibliyi etməkdən şərəf duydu.

Müddətin qısa olmasına baxmayaraq, Azərbaycan COP-un rahat və yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün bütün lazımı hazırlıqları həyata keçirməyə nail oldu. Mübaligəsiz deyə bilərik ki, Bakı COP tədbiri ən möhtəşəm COP-lardan biri kimi tarixə düşəcək. Biz 80 dövlət və hökumət başçısının, qeydiyyatdan keçmiş 76 mindən çox iştirakçının qatıldığı COP29-un çox yaxşı təşkil olunması ilə bağlı bütün qonaqlardan yüksək qiymət almaqdan qürur duyuruq".

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

rəhbər elitalarına bunu ciddi şəkildə düşünməyi tövsiyə edirəm".

Vladimir Putin,
Rusiyanın Prezidenti.

"Məncə, uğur göstəricisini iki aspektdə ayırmaq vacibdir: ev sahibi ölkənin uğur göstəricisi və danışıqların özünün uğur göstəricisi. Əgər mənim meyarlarımla qiymətləndirsək, Azərbaycan qürur duymaq üçün bütün əsaslara malikdir".

Malini Mehra,
"Globe" Təşkilatının baş direktoru.

Aleksandr Şayer,
BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası (UNFCCC) Kommunikasiya Şöbəsinin rəhbəri.

"Biz, həmçinin sosial şəbəkələrdən, "push" bildirişlərdən, eləcə də baş verənlərdən daim xəbərdar olmaq üçün məlumat tapa biləcəyiniz veb-saytlardan istifadə edirik".

Məhəmməd Rza Fərzin,
İranda Mərkəzi Bankının baş direktoru.

REGION XƏBƏRLƏRİ

QARDABANI : ƏLAÇI ŞAĞİRDƏLƏRİN MÜKAFATLANDIRILMA MƏRASİMİ KEÇİRİLİB

Qardabani şəhər Mədəniyyət Evinə "Mənim ilk kompüterim" proqramı çərçivəsində 2023-2024-cü tədris ilinin əlaçı şagirdlərinə fərdi kompüterlər hədiyyə edilib.

Tədbirdə Qardabani Bələdiyyəsinin meri Davit Karqareteli, Şəhər Şurasının sədri Mixeil Qedexauri və deputatı Fuad Mirzəyev iştirak ediblər. Bildirilir ki, Gürcüstanın Təhsil və

Elm Nazirliyi Təhsil və Elm İnfrastrukturunun İnkişafı Agentliyi ilə birlikdə məktəblərdə şagirdlərin motivasiyasını artırmaq və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları əsasında tədris metodlarını gücləndirmək üçün sözügedən proqramı uğurla həyata keçirir. Məlumatla əsasən, bu il bütün bələdiyyə üzrə baza pilləsini (7, 8 və 9-cu siniflər) fərqlənmə diplomu ilə bitirmiş 72 əlaçı şagirdə fərdi kompüterlər verilib. Tədbirdə Qardabani Təhsil Resurs Mərkəzinin və dövlət məktəblərinin nümayəndələri iştirak ediblər. Qeyd olunub ki, bələdiyyədə akademik göstəriciləri yüksək olan şagirdlərin sayı ildən-ilə artır və dinamika yaxşılaşır.

DMANİSİ: LAYİHƏ HƏYATA KEÇİRİLİR

Bələdiyyəsinin Təhsil, Mədəniyyət, İdman və Gənclərlə İş Dmanisi Mədəniyyət və İncəsənət Mərkəzinin direktoru yerli fermerlərlə və sahibkarlarla birlikdə, Polşa, Podlasie Voyevodalığında səfərdə olub.

Nümayəndə heyətinin üzvləri Podlasie Voyevodalığının rəhbəri və UMWP-nin turizm və yerli məhsullara cavabdeh olan nümayəndələri ilə görüşüb, aqroturizm sahəsi ilə məşğul olan sahibkarların təşkil etdiyi ustad dərslərində iştirak ediblər. Layihənin məqsədi tanışlıq yolu ilə Podlasienin ən yaxşı təcrübələrini bölüşməklə, regional turizmin və yerli məhsulların inkişafında Dmanisi bölgəsinə dəstək olmaqdır.

Gürcüstanın "Səma" Ekoloji Fermerlər Assosiasiyası polşalı tərəfdaşları ilə birlikdə Dmanisi Bələdiyyəsinə "Yerli turizm məhsullarının innovativ modelinin tətbiqi yolu ilə kənd turizminin inkişafının təşviqi" layihəsini həyata keçirir. Layihə çərçivəsində cari ilin 17-22 noyabr tarixlərində Dmanisi

şöbəsinin müdiri və Dmanisi Mədəniyyət və İncəsənət Mərkəzinin direktoru yerli fermerlərlə və sahibkarlarla birlikdə, Polşa, Podlasie Voyevodalığında səfərdə olub.

MƏRNEULİ: BƏLƏDIYYƏNİN İKİNCİ KOSALI KƏNDİ YAXINLIĞINDA ARXEOLoji QAZINTILAR APARILIR

Marneuli Bələdiyyəsinin İkinci Kosalı kəndi yaxınlığında, 2020-ci ildən intensiv şəkildə arxeoloji qazıntılar aparılır. Bu barədə Marneuli meriyası məlumat yayıb. Bildirilir ki, tədqiqat prosesində V-VI əsrlərə aid saray, məzar, insan qalıqları və bir çox mühüm artefakt aşkar edilib. İşlər, Gürcüstanın Şota Rustaveli adına Milli Elm Fondunun maliyyə dəstəyi və Gürcüstan Milli Muzeyinin ekspedisiyası çərçivəsində, Davit Mindoraşvilinin rəhbərliyi ilə həyata keçirilir. Sözügedən tapıntı, bir daha Marneuli Bələdiyyəsinin unikal mədəni-tarixi əhəmiyyətini vurğulayır. Marneuli meri Kənan Ömərrov və Sakrebuloğunun sədri Amiran Qiorqadze aşkar edilmiş artefaktlarla tanış olmaq üçün, sözügedən ərazidə olublar.

SAQARECO: ŞALVA QOQOLADZE MƏŞQÇİ VƏ İDMAN CƏMIYYƏTİNİN ÜZVLƏRİ İLƏ GÖRÜŞÜB

Kütləvi və yüksək nailiyyətli idmanın inkişafı üçün regionlarda idman infrastrukturunun, müvafiq inventar və avadanlıqların olması lazımdır; bu səbəbdən Gürcüstanın mədəniyyət və idman nazirinin birinci müavini Şalva Qoqoladze Kaxeti bölgəsinə səfər edib. O, Kaxeti bölgəsi üzrə müvəkkil Qiorqi Aladaşvili ilə birlikdə rayonun idman infrastrukturunu ilə

tanış olub, bələdiyyələrdə çalışan məşqçilər və idman ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb. Şalva Qoqoladze yerli hökumət nümayəndələrinin, idmançıların və məşqçilərin bu gün Kaxeti bölgəsində idmanın inkişafı üçün nəyin lazım olduğunu yerində öyrənib. Bələdiyyələrdə idman infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi yolları, yeni infrastrukturun yaradılması və bələdiyyələrin idman obyektlərində inventar və avadanlıqlara olan tələbat müzakirə olunub. Problemlər vurğulandıqdan sonra yeni layihələrin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Şalva Qoqoladzenin sözlərinə görə, Kaxetdə fəaliyyət göstərən idman təşkilatları yaxın vaxtlarda bütün lazımı avadanlıq və ləvazimatları alacaqlar. Bildirilib ki, regionlara işgüzar səfərlər intensiv şəkildə davam etdiriləcək.

BEYNƏLXALO HƏYAT

PUTİN ABŞ VƏ QƏRB DÖVLƏTLƏRİNƏ XƏBƏRDARLIQ EDİB

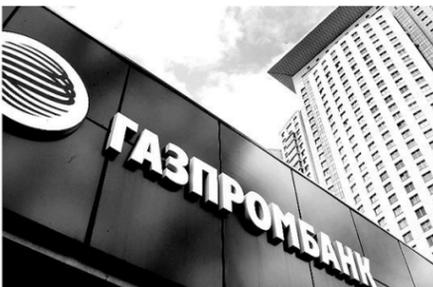

"ABŞ və onun NATO müttəfiqləri Rusiya ərazisində uzaqmənzilli raketlərdən istifadə etmək qərarı ilə eskalasiya kursunu davam etdirdilər". Bunu Rusiya Prezidenti Vladimir Putin deyib. O bildirib ki, Qərb ölkələri Rusiya ərazisində uzaqmənzilli dəqiqliyə malik silahların istifadəsinə icazə verdiklərini açıqlayıblar: "Eskalasiya kursunu davam etdirən ABŞ və onun NATO müttəfiqləri daha əvvəl

Rusiya ərazisində uzaqmənzilli dəqiqliyə malik silahların istifadəsinə icazə verdiklərini açıqlayıblar. Mütəxəssislər yaxşı bilirlər belə silahları istehsal edən ölkələrin hərbi mütəxəssislərinin birbaşa iştirakı olmadan istifadə etmək mümkün deyil". Onun sözlərinə görə, ABŞ 2019-cu ildə Orta Mənzilli nüvə silahları haqqında Sazişi birtərəfli qaydada xitam verməklə səhvə yol verib. Putin əlavə edib ki, Rusiya münaqişənin gərginləşməsinə qəti cavab verəcək, ona qarşı hərbi kontingentini yaradan ölkələrin hakim elitaları bu barədə düşünməlidirlər: "Təcavüzkar hərəkətlərin eskalasiyası halında biz də qətiyyətli və qarşılıqlı şəkildə cavab verəcəyik. Mən tövsiyə edirəm ki, öz hərbi kontingentindən Rusiyaya qarşı istifadə etmək planlarını həyata keçirən ölkələrin hakim elitaları bu barədə ciddi düşünsünlər", - deyərək Putin vurğulayıb.

ABŞ "QAZPROMBANK" A SANKSIYA TƏTBİQ EDİB

ABŞ Maliyyə Departamenti "Qazprombank", "BKS Bank", "Centrocredit Bank" və

digər kredit təşkilatlarına qarşı sanksiyalar tətbiq edib.

Bu barədə Amerika qurumunun dərc olunmuş sənədində deyilir.

Sənədə əsasən, sanksiya siyahısına həmçinin Rusiya Bankının milli ödəniş sistemi departamentinin rəhbəri Alla Bakina, DOMRF, "Bratskiy Narodniy Bank", "Enerqotransbank", "Kremlyovskiy Bank", "İturup Bank", "Sinara Bank" və başqaları da salınıb.

Ümumilikdə 100-ə yaxın fiziki və hüquqi şəxs məhdudiyətlərə məruz qalıb.

NETANYAHU VƏ QALLANTIN HƏBSİNƏ ORDER VERİLİB

Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsi İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu və keçmiş müdafiə naziri Yoav Qallantın "insanlığa qarşı cinayətlər və müharibə cinayətləri" ilə bağlı həbsinə order verib. Bu barədə məhkəmənin yaydığı məlumatda qeyd olunub. Sözügedən məlumatda deyilir: "Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin İbtidai Məhkəmə Palatası yekdilliklə İsrailin Roma Statutuna uyğun olaraq çağırışlarını rədd edən iki qərar qəbul etdi. Məhkəmə həmçinin Netanyahu və Qallantın Fələstində törədilmiş hərbi cinayətlər və insanlığa qarşı cinayətlər

iddiası ilə həbs olunmasına order verir". Bununla yanaşı, HƏMAS-ın hərbi qanadının komandanı Məhəmməd Əd-Deyfin də həbsinə order verilib.

İTALIYA "QARA CÜMƏ" ENDİRİMLƏRİNƏ AVROPADA ƏN ÇOX MARAQ GÖSTƏRƏN ÖLKƏDİR

İtaliya, Avropa İttifaqında "Qara Cümə" və "Kiber Bazar ertəsi" endirimlərinə ən böyük maraq göstərən ölkə olaraq seçilir.

Bu barədə "PwC" şirkətinin araşdırmasında məlumat verilib. Araşdırmaya görə, İtaliyada hər 10 nəfərdən 9-u

endirim günlərində alış-verişə maraq göstərir. Ümumilikdə istehlakçıların 86 faizi bu xüsusi günlərdə alış-veriş etməyi planlaşdırır.

İtalyan respondentlərin 54,3 faizi alış-veriş üçün 101-500 avro arasında büdcə ayırmağı düşünür. Maraqlıdır ki, İtalyanlar daha çox yaxınlarına və dostlarına məhsullar almağa üstünlük verirlər. Bir nəfərin orta hesabla xərclədiyi məbləğ isə 229 avrodur. Ən çox xərclər elektronika, geyim, tibb, sağlamlıq və gözəllik məhsullarına yönəldilir.

Həmçinin, 2023-cü ildə istehlakçıların 62 faizi noyabrın ilk həftələrində alış-veriş etməyə başlamışdısa, bu il bu rəqəm 37 faizə enib. Bu da əsas diqqətin endirim günlərinə yönəldiyini göstərir.

DİLİMİZİ DAHA YAXŞI ÖYRƏNƏK!

(Əvvəli ötan sayımızda)

Qəzetimizin 2 aprel 2021-ci il tarixli 23-24 sayılı buraxılışında "Hörmətli oxucular!" sərlovhəli yazının davamı olaraq Azərbaycan dilinin zənginliyini, şirinliyini duymaq, bilmək, onu təbliğ etmək və geniş oxucu kütləsini maarifləndirmək üçün gündəlik danışmaq vaxtı işlədilər və az işlədilər sözlərin mənaca təhlilinin oxuculara təqdimatını davam etdiririk:

GƏZİNTİ 1. Açıq havada əylənmək və istirahət etmək üçün miniklə, ya ayaqla yaxın yerlərə edilən səyahət; gəzishmə, seyir. *Meşə gəzintisi. Axsam gəzintisi. Səhər gəzintiyə çıxmaq.*
Günəş yuvarlanın dağlar dalına,
Qaralır göllərin gəzinti yeri.

S. Vurğun.

2. Açıq havada keçirilən kütləvi şənlik. *Parkda gəzinti təşkil olunmuşdur. Kütləvi gəzinti.* [İnci:] *Gecə saat on ikidən sonra da parkda böyük bir gəzinti var.*

S. Rəhman.

GİC 1. Axmaq, səfeh, ağıldan kəm, sarsaq. *Qurbani der: bəsdir məni puç etdin, Aldın aqlım əldən, dəli, gic etdin.*

Qurbani.

2. məc. Yersiz, mənasız, qeyri-adi.

Mehribanı gic bir gülmək tutdu.

S. Hüseyin.

GİCALOV dan. Çətin, ağır, dolaşmaq vəziyyəti.

Mələk xanım bu gicalovda olsun, xəbər verim sənə Qara vəzirin qulunnan.

(Nağil).

Gicalova düşmək – 1) əl-ayağa düşmək, tələsik iş görmək;

2) çətinliyə düşmək, dolaşmaq.

GİCAVAR 1. məh. Tez-tez səmtini dəyişən yaz və ya yay küləyi. *Gicavar əsir.*
2. məc. dan. Əqidəsini, məsləyini tez-tez dəyişən adam haqqında; hərdəmxəyal. *Gicavarın biridir.*

GİCGAH [fars.] Kəllənin qulaqdan alın sümüyünə qədər olan hissəsi. *Daş gicgahına dəydi. Gicgahını ovuşdurmaq.*

[Qarı:] *...Mürdəşir Səkinə nağil eləyirdi ki, Güləndamin gicgahına qan saçılmışdı.*

Çəmənəzəminli.

GİCİTKƏN Gövdə və yarpaqlarında dalayıcı tükləri olan ot bitkisi; gəzənə.

Böyük bir səadət isə bu yerlərin cincilim, gicitkən kimi otlarla dolu olması idi.

S. Vəliyev.

GİCO Burulğan.

GİDİ Pis, alçaq, yaramaz.

Gidi Reyhan arab atı gətirməz,

Aşa bilməz qarlı dağlar, yol, məni.

"Koroğlu".

♦ **Gidi** yaxud **gidi-gidi dünya** – etibarsız dünya. [Fəhlərdən biri:] *Hə, indi bizi özünə qardaş elədin? Dünənə kimi yanından keçmək olmurdu. Ay gidi dünya ha!...*

M. Hüseyin.

GİGİYƏNA [yun. hygieinos – şəfəverici] Xarici mühitin müxtəlif amillərinin insan orqanizminə təsirini və sağlamlığı qoruma tədbirlərini öyrənən elm. *Gigiyena qaydaları.* //Sağlamlığı qoruyan təcrübi tədbirlərin məcmusu. *Əmək*

gigiyenası.

GİQANT [yun.] Çox böyük, çox iri, nəhəng, azman.

GİL 1. Yer səthində və ya altında olan, yaş halda özlü kütləyə çevrilən çöküntü süxuru (dulusçuluq, heykəltəraşlıq və tikintidə işlədilir).

GİLƏBİ [fars.] Keçmişdə paltar və baş yumaq üçün sabun əvəzinə işlədilər gil növü. *Sarı giləbi. Göy giləbi. – Keçmişdə kənd və şəhərlərdə sabun çatışmayan zaman giləbi ilə paltar yuyur və çimirdilər. Giləbi sabunu əvəz edirdi.*

M. Qaşqay.

GİLƏBİSATAN köhn. Keçmişdə əyalətləri gəzərək giləbi satmaqla məşğul olan adam. *Giləbisatan xüsusi yoxsul adamlar olardı.*

H. Sarabski.

GİLƏN məh. Qapını bağlamaq üçün arxasına keçirilən taxta və ya dəmir; kilid.

GİLƏVAR Cənub və cənub-şərqdən əsən külək adı.

Əsdikcə giləvar, oynardı bulvar.

M. Müşfiq.

GİLDİR-GİLDİR Gilə-gilə, damcıdamcı, dənə-dənə (göz yaşı haqqında). *Gildir-gildir yaş tökmək. Gildir-gildir ağılamaq.*

Tökərək gözlərindənildir-gildir yağışlar, Məni qurtar, deyirdi, o yalvaran baxışlar.

S. Rüstəm.

GİLDİYA [alm.] İttifaq, təbəqə.

GİLEY Narazılıq, şikayət.

Nə xoş sitəmkarsan, zalimü xunxar, Onun üçün səndən çox gileyim var.

M. P. Vaqif.

□ **Giley etmək (ələmək)**– şikayətlənmək, narazılıq etmək.

Məktub sahibi gəldi idarəyə və ruznamənin təxirindən başladı giley ələməyə.

C. Məmmədquluzadə.

GİLƏ 1. Üzümün, narın və s. meyvələrin hər bir dənəsi. *Qarağat giləsi.*

[Kazım] *yoğun qaşlarının altından baxan xırda üzüm gilələrinə oxşar gözlərini bərdəldib dedi...*

Çəmənəzəminli.

2. Damla, damcı. *Bir gilə su. Yaş giləsi. Cümşüd bəy əlini açdı, qulluqçu onun ovcuna bir neçə gilə güləb tökdü.*

E. Sultanov.

3. Gözün qüzeh qışasında olan və oradan gözün içinə işıq daxil olan kiçik deşik.

*Mən aşiq giləsinə,
Üzümün giləsinə,
Qoy durum, qurban olum,
Gözlərin giləsinə.*

(Bayatı).

GİLƏKCƏ Gilək dilində. *Giləkca bilmək.*

[Kişi və arvad] *giləkca danışdırlar.*

S. Hüseyin.

GİLƏ-GİLƏ Damcı-damcı, damladamla.

*Su gəlir gilə-gilə;
Bülbüllər gəlir dilə;
Yarımı bağda gördüm;
Batıbdır qızılgülə.*

(Bayatı).

GİLƏKLƏR İrənin şimalında, Xəzərin cənub sahilində yaşayan, İrandilli kiçik bir xalq.

GİLƏLƏMƏK Üzümün, narın və ya başqa giləmeyvənin gilələrini bir-bir qırmaq, qoparmaq. *Narı gilələmək. Qarağatı gilələmək.* [Molla] *əlinə bir salxım üzüm alıb gilələyir.*

"M. N. lətif."

GİLƏMEYVƏ Gilə şəklində bitən meyvələrin (məs.: üzüm, moruq, qarağat və s.) ümumi adı.

GİLGİLƏ Nazik, ensiz dəmirdən, ya ağacdan olan çənbər və onu gillətməkdən ötrü uzun ağacdan və ya məftildən ibarət uşaq oyuncağı. //Bu

(Davamı var)

Hazırladı: Xaləddin Yolçuyev.

DÖVLƏT DİLİNİ ÖYRƏNMƏLİYİK!

Hörmətli oxucular!

Gürcüstanda yaşayan etnik azlıqların dövlətçiliyin əsaslarının möhkəmləndirilməsi, ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak etməsi, cəmiyyətə inteqrasiya olunmaqla onun tamhüquqlu vətəndaşı olması üçün gürcü dilini və tarixini bilmələri vətəndaşlıq borcudur. Dövlətin "Vətəndaş Bərabərliyi və İnteqrasiya üzrə 2021-2030-cu illər üçün dövlət strateji proqramı"na əsasən Gürcüstanda yaşayan etniklər 2030-cu ilədək gürcü dilini mənimsəməlidirlər. "Gürcüstan" qəzeti də yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, bu mühüm işə öz töhfəsini vermək üçün gürcü dilini öyrənmək istəyənlərə yardım etmək məqsədilə yeni rubrika açdı. Bu rubrika altında siz gürcü dilinin əlifbasından başlayaraq dilin bütün özəlliklərinə bələd olacaqsınız.

Gürcü əlifbası

Gürcü əlifbası 33 hərfdən ibarətdir və aşağıdakı ardıcılıqla düzülür.

Hərf		Əlifba sırası ilə adı	Hərf		Əlifba sırası ilə adı	Hərf		Əlifba sırası ilə adı
ა	a	ან	ბ	m	მან	გ	გ	ღან
ბ	b	ბან	წ	n	წარ	ყ	გ*	ყარ
გ	q	გან	ო	o	ონ	ძ	ჭ	ძინ
დ	d	დონ	პ	p*	პარ	ჩ	ჭ	ჩინ
ე	e	ენ	ჯ	j	ჯან	ც	≈ ts*	ცან
ვ	v	ვინ	რ	r	რე	ძ	≈ dz	ძილ
ზ	z	ზე	ს	s	სან	წ	≈ ts	წილ
თ	t	თან	ტ	t*	ტარ	ჭ	≈ tç	ჭარ
ი	i	ინ	უ	u	უნ	ხ	x	ხან
კ	k*	კან	ფ	p	ფარ	ჯ	c	ჯან
ლ	l	ლას	ქ	k	ქან	ჰ	h	ჰე

Qeyd: ≈ işarəsi "təxmini tələffüz"ü göstərir.

* işarəsi "sərt tələffüz"ü göstərir.

Gürcü dili əlifbasında 5 sait : ა(a), ე(e), ი(i), ო(o), უ(u) var, qalanı samit səslərdir. Gürcü dilində 8 spesifik xüsusiyyətli samit isə Azərbaycan dilində yoxdur. Onlar Azərbaycan dilində aşağıdakı qaydada tələffüz olunur.

კ - k* (sərt tələffüz)   ჰ - p* (sərt tələffüz)   ტ - t* (sərt tələffüz)
ყ - გ* (sərt tələffüz)   ც - ts* (sərt tələffüz)   წ ≈ ts (təxmini tələffüz)
ჭ ≈ tç (təxmini tələffüz)   ძ ≈ dz (təxmini tələffüz)

Azərbaycan dilindən fərqli olaraq, gürcü dilinin orfoqrafiyasında böyük və kiçik hərlər yoxdur. Çap və yazı hərləri şəkil etibarlı ilə eynidir. Oxunduğu kimi də yazılır.

***

ფასდაკლება (pasdakleba) - endirim

— მოგესალმებით, დახმარება ხომ არ გინდათ? (moqesalmebit, daxmareba xom ar qindat?) - **Salam, kömək istəmirsiniz ki?**

— გამარჯობა! თუ შეიძლება კი. (qamarqoba! tu şeizleba ki) - **Salam, mümkünsə, bəli.**

— დღეს ჩვენს მაღაზიაში დიდი ფასდაკლება გვაქვს. (dğes çvens mağaziashi didi pasdakleba qvakvs.) - **Bu gün mağazamızda böyük endirim var.**

— რომელ საქონელზე გავთ ფასდაკლება? (romel saqonelze qakvt pasdakleba?) - **Hansı mallara endirim var?**

— ფასდაკლება ძირითადად ტანსაცმელზე და ფეხსაცმელზეა. (pasdakleba dziritadad tansatsmelze da pexsatsmelzea.) - **Endirim əsasən geyim və ayaqqabılardır.**

— თქვენ რა ზომა ან სტილი გინტერესებთ? (tkven ra zoma an stili qainteresebt?) - **Sizə hansı ölçü və ya stil maraqlıdır?**

— ჩემი ზომა 38-ია და კლასიკური სტილი მინიჩვენია. (çemi zoma 38-ia da klasikuri stili miçevnia.) - **Mənim ölçüm 38-dir və klassik üsluba üstünlük verirəm.**

— აი, აქ არის ჩვენი ახალი კოლექცია. (ai, ak aris çveni axali kolektzia.) - **Bax, bu bizim yeni kolleksiyamızdır.**

— ეს მოდელი 50%-იანი ფასდაკლებით შეგიძლიათ შეიძინოთ. (es modeli 50%-iani pasdaklebit şeqidzliat şeizdinot.) - **Bu modeli 50 faizlik endirimlə ala bilərsiniz.**

— ფასი რა იყო ადრე და ახლა რამდენი ღირს? (pasi ra iğo adre da axla ramdeni ğirs?) **Qiyməti əvvəl nə qədər idi və indi neçəyədir?**

— ადრე ღირდა 200 ლარი, ახლა კი 100 ლარად იყიდება. (adre ğirda 200 lari, axla ki 100 larad iğideba.) - **Əvvəl 200 lari idi, indi isə 100 lariyə satılır.**

— ძალიან კარგია, კიდევ სხვა ფერები თუ გავთ? (dzalian karqia, kidev sxva perebi tu qakvt?) - **Çox yaxşıdır, başqa rəngləri də varmı?**

— დიახ, ეს მოდელი წითელი, შავი და ლურჯი ფერით გვაქვს. (diax, es modeli tsiteli, şavi da lurci perit qvakvs.) - **Bəli, bu model qırmızı, qara və mavi rəngdə mövcuddur.**

— შავი ფერი მომწონს, სად არის მოსასინჯი ოთახი? (şavi peri momtsons, sad aris mosasindji otaxi?) - **Qara rəng xoşuma gəlir, paltar yoxlamaq üçün otaq haradadır?**

— მარჯვენა მხარეს, გთხოვთ, მომეყვით. (marçvena mxares, qtxhovt, momğevit.) - **Sağ tərəfdədir, zəhmət olmasa, arxamca gəlin.**

II İRAKLİ VƏ XUDU BORÇALI

(TARİXİ POVEST)

Bütün Gürcüstanda əzəmətli, cəsur olan Xudu Borçalı.

Teymuraz Baqrationi

***

(Əvvəli ötən sayımızda)

Çar İrakli azsaylı qoşunu ilə Aspindza yaxınlığında qərar tutmuşdu. Döyüşçülər ağacların kölgəliyində dincəlməyə başladılar. Çar İraklinin özü də nəhəng bir cökə ağacının altında iri bir daşın üstündə oturmuşdu. Onun yaxınlığında bardaş qurmuş Xudu Borçalı söhbət arası İraklidən niyə armudun, palıd ağacınının altında deyil, məhz elə cökə ağacının altında oturduğunu soruşdu. İrakli də Xuduya məmnunluqla baxaraq izah etdi: - Xudiyə, bu ağac Tanrı tərəfindən duası verilmiş ağacdır, əncir ağacı da həmçinin. İncildə yazılıb. İrakli belindən qurşaq əvəzi qırmızı Kirman şalını açdı. Çar bu şalı bəzən çalma kimi başına örtür, bəzən də qurşaq kimi belinə dolayırdı. O, bu ağacın çiçəklərinə işarə edərək sözə başladı: - Onun çiçəklərini görürsənmi, az qalib artıq toxumlaya, yəni vaxtı ötüb, gözəl ətri var, onun çayını İranda, eləcə də Osmanlıda çox sevirlər, ona "ihlamur" da deyirlər. Soyuq dəyməyə qarşı yaxşı olduğunu söyləyirlər. Onu bir neçə gün bundan əvvəl yığmaq lazım idi. Nə isə, Xudiyə, bizlərdə concol ağacı var, gülündən turşu qoyuruq, çökənin gülündən isə çay otu hazırlanır. Turşu şərabın, özü də bizim Kaxeti şərabının yanında gözəl təamdlır. Sən içmirsən, bu gün çay sənə üçün də gözəl bir içkidir. İllah da ki, belə havada su deyil, çay içsən, susuzluğu dərhal aradan qaldırır. Xudu dilləndi: - Tiflisin üst yanında, mənim soydaşlarımla məskunlaşdığı bir neçə kənd var. O tərəflərdə qonaq olmuşdum. Elə bu cökə ağacının gülünün çayına məni qonaq etdilər. Orda buna qızılağac deyirlər, onun gülü ilə bağayarpağı, yemşən qarışığından çay dəmlədilər. Ona kimi heç içməmişdim. Gözəl dadı var. Çox xoşuma gəldi. Tiflisin bu yan tərəfində, Haçaqaya dağlarına doğru, Məngilis, Sarvan yaylağına getmişdim. Orda da qonaq olmuşam. Adama xüsusi bir ləzzət verir.

"...Asanca başa düşə bilərəm ki, körpü gürcülər tərəfindən dağıdılmışdı. Həqiqətən də belə idi. Lap elə başdan İraklinin düşməni üzərində qələbə çalmağa tam ümid var idi və düşmənin qaçdığı anda yolunu kəsmək istəyirdi. Buna görə də ötən gecə üç seçmə igid - bir neçə nəfər əsgər götürüb gizlicə körpüyə yaxınlaşmalı və onu dağıtmalı idi... - Sabah hücum etməkdənsə, mənim çar atam, bəlkə yaxşısı budur ki, təqib edənə gəlişini də gözləyək. Hər iki qoşunun birləşdirilməsinə macal verək və görəcək işlərimizi sonra görək, - Şahzadə Levan çəkinərək bu sözləri deməyi özünə rəva gördü.

- Mən də belə bir fikirdə idim, lakin məni körpü düşündürür... - Çar sözünü bitirməmiş, Borçalını

yanıma çağırın, - deyər əmr verdi.

Həmingecə Xudu Borçalı, Eristavinin oğlu Ağababa, Muxran batononun oğlu Svimon - nasaxçıbaşı, arabaçı Stepko və Toma Meğvinetxutsişvili görünməmiş böyük bir iş gördülər - otdan taya bağladılar, taya üzərində Kürün yuxarısından aşağıya doğru gəldilər, Aspindza körpüsünə çatanda ona gizlicə dırmanaraq körpünün dirəklərini mişarla kəsdilər və elə gecəyarsı da geriyyə qayıtdılar.

Çar yatmamışdı, tədbir görürdü.

- Necə etdiniz? - gələnlərdən soruşdu.

- Tanrının köməyi ilə - Borçalı gülümsəyərək dedi, - Hər iki dirəyi elə kəsdik ki, mənim möhtərəm çarım, əgər on iki və ya on kişi körpünün üstünə çıxarsa, dirəklər qırılacaq və onlar çaya tökülecəklər.

- Sehbəzsiniz ki, - İrakli sevindi...

***

...Qalib çar çadır önündə oturaraq hüzuruna gələnləri növbə ilə qəbul etməyə başlayır.

Ən axırda Xudu Borçalı görünür, yanı ilə əl-qolu bağlı xeyrixah Kolanı da gətirmişdi. Çabalayan arabasının qoynundan rəngi bozarmış Bağdad yaylığını çıxartdı. Çarın ayaqları altına bayraq kimi sərdi.

- Kimdəndir? - İrakli təbəssümlə soruşdu.

- Eşşəklərə qulluq edən mehtərabası Koladan, - Xudu cavab verdi.

- Özü hardadır? - Çar yenə soruşdu.

- Budur, burdadır. - Borçalı cavab verdi və yazıq Kolanı çarın qarşısında diz çökdürdü.

- İndiyədək harda idi? - İrakli indi də bunu soruşdu.

Sarıköynək kimi ağacın budağında oturmuşdu.

Bizi ürəkləndirirdi: - Gedin, gedin, ay uşaqlar, gedin, deyirdi, - Xudu Kolanın böyrünü dümsüklədi.

- Bizi ilhamlandırır, yoxsa onları?

- Nə bilim möhtərəm çarım, bir halda ki, qalib gəldik, güman ki, bizi.

- Adım xeyrixahdır, - qorxuya düşmüş Kola dilləndi.

- Camaat, əgər xeyrixah adlanırsa, ona həyat bağışlaya, - İrakli gülümsədi.

- Bağışlaya, - qoşun yekdilliklə səs çıxartdı.

Xudu Kolanın əl-ayağını açdı...

- İrakliyə eşq olsun, İrakliyə eşq olsun! - Qoşun yenə fərəhlə guruldadı.

Çar ayağa qalxdı, gözləri ilə Zaal Orbelianini axtardı...

- Bu bayraqları, Zaal, rusların çarına öz əlinlə ver, de ki, Totleben olmasa idi, İrakli xotkarın bayrağını sizə verərdi..."

TƏHSİL

MÜƏLLİMLƏRİMƏ EHTİRAMLA...

Cəmiyyətin elitar təbəqəsinin formalaşmasında, maddi sərvətlərin insan kapitalına çevrilməsində, insanın daha sivil və kamil səviyyəyə yüksəlməsində təhsil ocaqlarının rolu əvəzsizdir. Mən bu yazını vaxtilə təhsil aldığı Bolnisinin Muxrana (keçmiş Daşlıqullar) məktəbinə həsr etmək istəyirəm. Məktəb xalqın mənəvi beşiyi olaraq hər birimizin həyatında çoxşəxli rol oynayır. Bilik dünyasına səyahətin başladığı yerdir məktəb. Həyatı öyrəndiyimiz, inanc və dəyərlərimizin formalaşdığı, yetkinliyə hazırladığımız yerdir. Dostluğumuz və onun parlaq anları, ilk uğurlar və uğursuzluqlar, sevinclər və məyusluqlar - həyat təcürübəmizin unikal nümunəsidir. Məktəb şagirdlərin müxtəlif fənlər üzrə bilik qazandığı və hərtərəfli inkişafı üçün mövcud olan əlverişli mühitdir. Eyni zamanda o şagirdin dünyagörüşünün, əxlaqi prinsiplərin və sosial bacarıqlarının formalaşdığı yerdir. Cəmiyyətə inteqrasiya, öz hüquqlarını dərk etmək, vəzifələrini yerinə yetirmək, məqsədyönlülük, fəallıq, məsuliyyətlik və şüurlu intizamlılığın aşılmasını tələb edir. İnsanın cəmiyyət həyatına uyğunlaşması, həm də inkişaf perspektivləri onun aldığı təhsilin keyfiyyətindən asılıdır. İstedadlı, bacarıqlı, yüksək tərbiiyə malik insanlar xalqın intellektual və mədəni varlığını təmin edirlər. Bolnisi bələdiyyəsinin Muxrana (keçmiş Daşlıqullar) məktəbi üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirən məktəblərdəndir. Məktəb xanım Nestani Onianının rəhbərliyi altında fəaliyyət göstərir. Onun yüksək peşəkarlığı və təcürübəy əsaslanan idarəçilik bacarığı məktəbdə səmərəli və keyfiyyətli tədris prosesinin mövcud olma səbəbidir. Uzun illərdir minlərlə gəncin düzgün və hərtərəfli inkişafına əvəzsiz töhfələr vermiş məktəb Muxrana, Balaxauri (keçmiş Səyaloğlu) və Xidisguri (keçmiş Həsənxocalı) kəndlərinin şagirdlərini birləşdirən təhsil

ocağıdır. Məktəb çoxillik fəaliyyəti dövründə yüzlərlə istedadlı, cəmiyyətə faydalı gənclər yetişdirmişdir. Məktəbin pedaqoji heyəti yaşlı nəslin və gənc nəslin nümayəndələrinin çalışdığı böyük kollektivdir. Kollektivin iş prinsipi bilik mübadiləsi, əməkdaşlıq, konstruktiv dialoq əsasında qurulmuşdur. Məktəbin pedaqoji fəaliyyətinin və gördüyü ictimai məzmunlu layihələrin əsas hədəfi gənc nəsil və onun intellektual inkişafıdır. Böyük əksəriyyəti mənim müəllimlərim olmuş dəyərli ziyalılarımız pedaqoji fəaliyyətlərini yüksək peşəkarlıqla, sevgi və qayğı ilə yerinə yetirirlər. Adlarını fəxr və qürur hissi ilə çəkmək istədiyim müəllimlərimiz Əhməd Məmmədov, Medea Çalauri, Əflatun Səfərov, Müşkünaz Əliyeva, Nazilə Məmmədəlizadə, Sahibə Novruzova, Qənirə Məmmədova, Hidayət Nəsimov, Gülnarə Mustafayeva, Xatirə Əlləzova, Abbas Məmmədov, Sevdalı Əliyev, Xaləddin İsmayilov, Rahilə Musayeva, Bəxtiyar Mehdiyevdir. Məktəbdə çalışan gənc müəllimlər öz fəaliyyətlərində yaşlı nəslin təcürübəsindən, bilik və bacarıqlarından faydalanan, ancaq öz yolu və həyata baxışı olan, müasir dövrün təhsil standartlarının tələblərinə cavab verən gənc kadrlardır. Onların adlarını çəkmək və sizlərə tanımaq istəyirəm: Aliyə Rəhimova, Nərgiz Məmmədova, Gülnar Mehdiyeva, Fidan Rəhimova, Şəhla Məmmədova, Fəxriyyə Məmmədova, Gülnar Səfərova, Elvina Məmmədova, Araz Musayev, Albina Bayramova, Qəlbə Səfərov, Günay Sədiyeva. Onların hər biri şagirdlərinin müəllimi olmaqla yanaşı, onların dostu olan, bütün çətinliklərdə onların yanında olan və dəstək verən müəllimlərdir. Mövcud olduğu dönmədən bugünkü günə qədər məktəb keyfiyyətli təhsil prosesi nümayiş etdirməkdədir. Demək olar ki, hər il məktəbin yetirmələrinin böyük əksəriyyəti Gürcüstanın nüfuzlu universitetlərinin tələbəsi adını

"...Aya yaxınlaşan ulduz Xudu Borçalının qəlbində sirli hisslər oyatdı.

Sakit bir gecə idi. Uzaqlarda vaxtaşırı topların səsi guruldayı, dərələrdə, istərsə də Kür sahilində calalarda, təpələrdə uyquya getmiş əks-sədaları diksindirir və yenə də bir müddət sükuta qərq olurdu.

Yuxusu qaçmış Xudu düşərgədən uzaqlaşdı. Çay yaxınlığında baş alıb gedən sıldırım qayalıqlara yaxınlaşır və ulduzlarla minalanmış səmanı diqqətlə seyr edirdi...

- Niyə yatmırsan, ey Borçalı? - Kimsə əlini onun çiyinə qoydu.

İrakli idi.

Xudu diksindi, çarın qarşısında təzim etmək istədi, lakin çar ondan əl çəkmədi.

- Niyə yatmırsan, deyirəm? - yumşaq avazla yenə soruşdu.

- Sənə qardaşlığın, böyük ayrınal (köhnə gürcü dilində - general - M.M.) topların atəşini niyə kəsmir, möhtərəm çar? - Xudu suala cavab verdi.

- Atsğur qalasına atır. Elə əmr verib: Avropalıların taktikası kimi, həvəsləndirilməli olan qala keşikçiləri hey qorxu içində olsunlar deyir.

- Bizi də yatmağa qoymur?! - Xudu təəccübləndi.

- Eh, öz işini özü bilir, - qəzəblə dərindən ah çəkdi.

Sonra xeyli vaxt sükuta getdi, - Mən başqa şeyin dərdini çəkirəm. Qalanın ətrafını tamamilə dövrəyə almadığına təəccüb edirəm. Xilaskar qoşunun içəri daxil olmasına imkan verib ya da mənə niyə qəzəblənib. Arxayın ol, qalanı sənsiz də asanca alacağam, - öz-özünə pıçıldadı.

- Ulduz ayın uclarından yuxarıda durarsa, deyərlər ki, xeyir əlamətdir, - Xudu çara xoş gəlmək üçün dedi.

- Nə bilirsən, bəlkə bizim üçün deyil, paşa üçün deməkdir? - İrakli gülümsəndi.

- Xeyr, möhtərəm çar! Ay arxası üstə bizə doğru durur, ucları Naman paşaya doğru! - Xudu izah etdi.

- Sən də elə şeylərə inanırsan. - Çar əlini yellədi.

Dərədəki iki nəfər atlı göründü, ruslara bənzəyirdi.

Çar çıxıra doğru yönəldi, atlılara diqqət kəsildi

- Totlebenin adyutantı kapitan De Qrayı və

podpölkovnik Muravyovu tanıdı. Əlini yuxarı

qaldırdı, yaxınlaşan atlılara dayanmağı işarə etdi.

Zabitlər atdan yerə endilər.

- General qoşunu tərpətdi, əlazarətləri, Atsğurdan geri qaytmaq niyyətindədir! - Muravyov hiddətlə İrakliyə məlumat verdi.

- Səbəbi?! - Çarın rəngi qaçdı.

(Davamı növbəti sayımızda)

Mirzə Məmmədovlu,

Tədqiqatçı - jurnalist.

Leyla Nəbiyeva - Yusifova,

Bolnisi bələdiyyəsinin Xidisguri (Həsənxocalı) kəndindəki "Parlaq Gələcək" Gənclər Mərkəzinin müəllimi.

ƏDƏBİYYAT

BABAMIN DİLƏYİ
(HEKAYƏ)

(Əvvəli ötən sayımızda)

Baba, haçandan-haçana xatırladım ki, keçən il həmin oğlanla məktəbdə görüş keçirmişdik, müharibə iştirakçısı idi. Səhv etmərsən, adı da Ərşad idi. Bizim azadlığımız və torpaq bütövlüyümüz uğrunda döyüşlərdə sağ ayağını itirmişdi. O, görüşdə keçdiyi döyüş yollarından və əldə olunmuş qələbələrdən danışdı...

Görüş uzun çəkdi, o da yaxşı yadımdadır söhbətinin sonunda dedi ki, böyük rus yazıçısı Maksim Qorki ədəbi qəhrəmanı olan Dankonu sinəsini yarıb ürəyini çıxaran və onu məşəl kimi yuxarı qaldıraraq xalq azadlığı üçün öz arxasınca apararıq qüvvətli və cəsarətli təsvir etmişdir. Döyüş zamanı bizim əsgərlər də Dankoya bənzəyirdilər. Vətənin bütövlüyü naminə ağır döyüşlərdə bəzi döyüclülərimizə şərafətli ölüm qismət olur, bəzilərinin də qolu, ayağı, gözü sıradan çıxırdı. Ancaq biz qorxu nə olduğunu bilmədən düşmənin üzərinə hücumla keçib irəliləyirdik. Şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyirəm, qələbə bizimlə oldu. Bu gün mən və mənim kimi qazilər xalq içərisində başıuca gəzir.

Baba, biz qazilərə rişxənd yox, qarşılarında diz çöküb səcdə etməliyik. Ancaq ədəbsiz Nəzər isə...

Son sözlərini deyəndə nəvənin gözləri yaşardı. Baba nəvəsinin başını sıgallayıb alından öpdü. „Səndə qazilər, şəhidlər, ölməz igid əsgərlərə

qarşı sevgi güclüdür, bu, belə də olmalıdır, mənim balam. Uca məslək uğrunda canını qurban verənlərə əhsən deyilməlidir.“

Babam ömrü boyu etdiyi dualarda nə özünə, nə də yaxınlarına var-dövlət, şan-şöhrət istəməmişdi. O, insanlara ən vacib olan sağlamlıq arzulamışdı. İstəyirdi uşaqlar anadan sağlam doğula, sağlam da böyüyüb uzun və xoşbəxt ömür sürələr. Əlil arabalarına heç kimin ehtiyacı olmaya, hamı öz ayağı ilə sərbəst yeriyə, əsalardan istifadə etməyə. Ruhü xəstələrə daimi şəfa diləyirdi. İstəyirdi bütün insanlar həyatı, işıqlı səmanı gözləri ilə görsünlər. Onu da deyirdi ki, xəstəlik olmaya, olsa da xəstəxanada sağlamlıqlarına tez qovuşa, xəstəxanada çarpayılar boş qala.

Ədalətsiz müharibəni pisləyirdi, onun adı qala, özü olmaya, ən vahiməli bir bələdir deyirdi. Təbii fəlakətlərdən söhbət düşəndə lənətləyirdi, onun fəsadlarından danışdı, bu söz arxaikləşə, bir daha yada düşməyə. İnsanlar ağılla hərəkət edə, qəzalar baş verməyə, yanğınlar olmaya, olsa da həmin an güclü yağış onu söndürə.

Diləyinin biri də bu idi: xalqlar bir-biri ilə dost ola, kin-ədavət ləğv ola, mehribanlıq, qardaşlıq ayaq tuta, düşmənçilik birdəfəlik məhv ola.

Babamın diləyindən və dünyasını dəyişməsindən

xeyli vaxt keçməsinə baxmayaraq, hələ dünyada sakitlik və əmin-amanlıq yox idi, əksinə, dünya çalxalanır, günahsız insanlar fəlakətlə üzləşib, nahaq qanlar tökülürdü. Dünyaya hökmranlıq iddiasında olan bəzi mələk donlu ölkə rəhbərlərinin məkrli əməlləri, torpaq düşgünü olan ölkələrin qonşularına xəyanəti, ikibaşlı yalançı siyasətləri ayaq tutub yerimək istəyirdi. Fitnə-fəsadlarla qarışan dünya belə getsə, düşünürəm ki, diləklərinin həyata keçməsi arzusu ilə gözlərini həyata əbədi yuman babamın ruhu gecəli-gündüzlü narahat olacaq.

Müharibələrdən, təbii fəlakətlərdən, qəzalardan, yanğınlardan zərər çəkən insanlar bəzi danışığını bilməyən ağzıgöyçəklərin söhbətlərinə mövzu olmasın deyə, biz də çıxış yolu olaraq son ümidimizi Allaha bağlayırıq. Günahsız insanları əlillikdən, xəstəlikdən qoru, Allahım!

Sərxan Səfərov,
Qardabani, Qaracalar kəndi.

T ə h s i l

MARNEULİ İCTİMAİ KOLLECI TƏDRİS İLİNƏ BAŞLAYIB

Təhsil hər bir xalqın gələcəyidir- deyiblər. Gələcəyə gedən yolumuzun işığı dünəndən bəhrələnirsən, hər addımı daha böyük dəyərlərdən qaynaqlanırsan, daha möhtəşəm olar. 25 noyabrda Marneuli İctimai Kollecinə bir qaynarlıq var idi; bu qələbəliyin səbəbi həmişəki kimi, ilk dərs gününün başlanğıcı demək idi. 2017- ci ildə təsdiq olunub 2018-ci ildə ilk dəfə qapısını tələbələrə açan kollec günü - gündən öz fəaliyyətini genişləndirir. Artıq 2024-cü ildən tam dövlət büdcəsi ilə təhsil haqqı maliyyələşib. Məktəbəqədər tərbiyəçi, tibb bacısı, kompüter - informasiya texnologiyası və maliyyə fakültələri ilə qapılarını tələbələrin üzünə açır. Builki yeni tədris ilinin başlanğıcı isə daha dəbdəbəli idi. Kollec tələbələrini xüsusi "Xoşgəldiniz Marneuli İctimai Kollecinə" dekoru, böyük bayram tortu ilə

qarşıladı. Bugünkü tələbələr — ixtisasa uyğun imtahanlardan sonra birillik gürcü dili hazırlıq kursu, eyni zamanda, xüsusi müsahibə ilə birinci kursa qəbul olan gənclər idi. İlk olaraq kollecın direktoru Ləman Bayramova çıxış etdi. Tələbələrə təbrik edərək dövlətimizin yaratdığı şəraitə görə təşəkkür etdi. Gənclərə bu böyük məsuliyyəti layiqli dəyərləndirməyi tövsiyyə edərək uğurlar arzu etdi. Kollecın direktor müavini İrma Lomaia tədris prinsipləri və kollecın uğurlu nəticələrindən danışdı. Valideynlərdən də çıxış edərək təhsilimiz üçün yaradılan şəraitə görə təşəkkür etdilər. Sonda direktor tələbələrlə birlikdə YENİ BAŞLANĞIC tortunu kəsdilər. Beləliklə, yeni tədris ilinin ilk günü başladı. Nəhayət, tələbələr arzusunda olduqları auditoriyalara tələsdilər. Otaqlar yeni texnologiyaya uyğun olaraq çox gözəl təchiz olunmuşdu. Hər kəs onlara xüsusi poçtalarına göndərilmiş qruplarıyla tanış oldular. Onlar dərs planları, cədvəllərini qeyd etdilər. Tələbələr çox xoşbəxt idilər, onları müasir interyerlə (otaqlar tamamilə müasir texnologiya, oturmaqalar, səliqəli təmir) səmimi personalla (müəllimlər, menecer, rəhbərlik çox səmimi və anlayışlı idilər) qarşılaşmışdılar. Bəli, Marneuli İctimai Kolleci nəinki təhsil hətta ictimai işlərdə də fərqlidir. Kollecın xüsusi qabiliyyəti ilə seçilən tələbələrə müxtəlif layihələrdə iştirak edirlər. Ötən illərdə

26 May Gürcüstanın Dövlət Müstəqilliyi - 28 May Azərbaycanın Respublika gününün birgə təntənəli qeyd olunması dostluq və qardaşlıq bayramı kimi rəsmi işıqlandırılmışdı. Həmçinin Novruz Bayramının təntənəsi ilə Kolleclər Assosiasiyalarını belə yaxşı mənada təəccübləndirmişdi. Marneuli

İctimai Kolleci ölkəmizin hər xüsusi əlamətdar günlərini yaddaşında özünəməxsus şəkildə yaxşı mənada qeyd edir. Tələbələrə tək təhsil vermir, həm də adı kimi ictimai fəal dünyagörüşlü bir gənclik yetişdirir. Bu şərafətli yolda onlara uğurlar arzulayırıq. Təhsil üçün yandırdığınız işıq heç sönməsin. Uğurlarınız bol olsun!

Esmira Ələkbərli

T A R İ X

BİR DAHA MÜSLÜM MAQOMAYEV HAQQINDA

Maqomayev soyadı ilə bağlı İlisu kəndində (Qax rayonu) ağsaqların danışdıqları xatirələrdə soyadın əslində məqam, yəni musiqi sözü ilə bağlı olduğunu deyirdilər. Müğənninin ulu babası Məhəmməd İlisuda dəmirçilik etməklə yanaşı gözəl musiqi duyumu və el arasında mahir məqam oynayan (rəqs edən) kimi də tanınmış.

Məhəmməd Maqomayev Vladıqafqazda (Şimali Osetiya) olarkən çeçen qızı Saqibətlə evlənmiş və yaşamını orada davam etdirmişdir. Maraqlıdır ki, Maqomayevlərin hal - hazırda Qax şəhərində yaşayan əqrabalı (Seyidov soyadını daşıyırlar) da musiqi sənəti ilə seçilən insanlar olmuşlar.

Müslüm Maqomayevin babası Əbdül - Müslüm Maqomayev (1885-1937) bəstəkar, klassik Azərbaycan musiqisinin əsasını qoyanlardan biri, 15 -ə qədər simfonik əsərin müəllifi, onların arasında iki opera, marşlar və bir neçə rapsodiya vardır. Onu Azərbaycan şairlərinin şeirlərinə

bəstələdiyi onlarca vokal musiqi əsərləri vardır. Müslüm Maqomayev eyni zamanda Azərbaycan, çeçen və bir çox qafqaz xalqlarının musiqi, folklor nümunələrini toplamış və sistemləşdirmişdir. Onun "Nərgiz" operası klassik Azərbaycan musiqisi əsasında bəstələnmiş ilk Azərbaycan operasıdır. Müslüm Maqomayevin operaları bu və ya digər dərəcədə muğam əsasında yazılmış operalardır.

Müslüm Maqomayevin həyat yoldaşı Baydagül xanım tatar mənşəli Terequlovlar nəslindədir; Baydagül xanımın böyük bacısı Məleykə xanım da görkəmli mədəniyyət xadimi, müsəlman şərqində

ilk Azərbaycan operasının müəllifi, dahi Üzeyir Hacıbəyovla ailə qurmuşdur.

P. S. Dəmirçi Məhəmmədin vaxtilə Qaxda yaşadığı ev içəriqapı məhəlləsindədir. Ulu Nizami Gəncəvinin söz dünyası və bu söz dünyasından qopan misraları bərabəri olmayan ifası ilə əbədiləşdirən dünyəşöhrətli Müslüm Maqomayev. Kökləri ilə bu torpağa bağlı, bu diyarın havasından və suyundan güc alan iki dahi. Birinin dühasından doğan kəlmələr, digərinin dilindən süzülən həzin musiqi. (Dahi Nizami Gəncəvinin "Sevgili canan" şeirinə dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəyov tərəfindən bəstələnmiş eyni adlı romans nəzərdə tutulur).

Hal hazırda Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası Müslüm Maqomayevin adını daşıyır.

Təqdim etdi:
Şamil Ziyadəliyev.

HƏFTƏNİN SEÇİLMİŞLƏRİ

HƏSƏN MİRZƏYEV

ERLOM AXVLEDİANI

Həsən Mirzəyev 26 noyabr 1927-ci ildə Dərələyaz mahalında Qovuşuq kəndində anadan olub. Orta məktəbi bitirdikdən sonra o, 1948–1950-ci illərdə Naxçıvan Dövlət Müəllimlər İnstitutunda, 1951–1955-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda ali təhsil alıb. H. Mirzəyev əmək fəaliyyətinə 1950-ci ildə doğma kəndində orta məktəb müəllimi kimi başlayıb. 1955-ci ildə o, ali təhsilini başa vurduqdan sonra rayon xalq maarif şöbəsinin inspektoru və Qovuşuq kənd orta məktəbinin müəllimi, 1957–1959-cu illərdə isə məktəb direktoru işləyib. H. Mirzəyev 1959–1962-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda Azərbaycan dilçiliyi ixtisası üzrə aspiranturada oxuyub, aspiranturanı bitirdikdən sonra ömrünün sonunadək həmin institutda çalışıb. O, müxtəlif illərdə müəllim, baş müəllim, dosent, professor, kafedra müdiri və dekan vəzifələrini tutub.

H. Mirzəyev 1965-ci ildə namizədlik, 1988-ci ildə doktorluq dissertasiyalarını müdafiə edib və 1990-cı ildə professor elmi adını alıb. Azərbaycan filologiya elminin inkişafında Həsən Mirzəyevin özünəməxsus yeri var. O, dilçiliyin müxtəlif problemlərinə dair bir sıra sanballı tədqiqatları ilə tanınırdı. Alimin xüsusən Qərbi Azərbaycanın yer adları ilə bağlı araşdırmaları milli tarixin öyrənilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. H. Mirzəyevin 200-dən çox elmi əsəri, o cümlədən 25 kitabı və 10-a yaxın dərs vəsaiti işıq üzünə görüb. O, eyni zamanda, mütəmadi surətdə bədii yaradıcılıqla məşğul olub. Həsən Mirzəyev 25 fevral 2015-ci ildə Bakı şəhərində vəfat edib.

Gürcü yazıçı və ssenarist Erlom Axvlediani 23 noyabr 1933-cü ildə Tbilisidə anadan olub. 1957-ci ildə Tbilisi Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirib. 1964-cü ildə Moskvada ssenari kursları keçib. 1959-60-cı illərdə Mədəniyyət Abidələrinin Mühafizə Cəmiyyətinin müfəttişi idi. 1979-87-ci illərdə televiziya kinostudiyasının baş redaktoru olub.

Erlom Axvlediani gürcü mədəniyyətinə mühüm töhfələr verib. "Tənbəl siçanın hekayəsi", "Vano və Niko", "Özünü itirmiş kişi və başqa hekayələr", "Şəhərdə ağcaqanad" kimi əsərlər onun qələminə aiddir. Qeyd edək ki, sonuncu əsərinə görə 2011-ci ildə "Saba" ədəbi premiyasına layiq görüldü. Onun əsərləri sadəcə gürcü yox, eyni zamanda rus, erməni, çex, alman, macar, türk və ərəb dillərinə tərcümə edilərək nəşr olunub.

Ədəbiyyatdan başqa, Erlom gürcü kinematografiyasına da böyük töhfə verib. O aşağıdakı filmlərin ssenari müəllifidir: "Aprəl" (1962), "Pirosmeni" (1969), "Şəxsi məsələlər haqqında bir neçə müsahibə" (1978), "Bata Kekia" (1978) "Ey, Maestro" (1987), "Noe" (1991).

Erlom Axvledianinin ədəbi stili qeyri-əddidir. Gürcü ədəbiyyatşünas Zurab Kiknadze onun yaradıcılığı haqda bu sözləri deyib: "Biz burada bitmiş ədəbi əsər tapa bilməyəcəyik. Xəttatlıqdan, xalq nağıllarından, lətifələrdən bəzi fraqmentlər ola bilər. Hər şey bunun üzərində qurulub. Bu, ədəbi mənşəli bir hadisə deyil. Bu onun gündəlik həyatıdır, çünki dünyaya belə baxır. 20-ci və ya 21-ci əsrdə yaradılan hər bir əsərin haradansa gəlməsindən, hansı janrdadır, hansı istiqamətdə olmasından asılı olmayaraq kökləri var ... Nə qədər ki, Erlomu tanıyıram, onun həmişə ağılında bir mövzu var. Onun doğulmamış Gigot Gogitel adlı personajı var idi və hekayə ondan gəldi, amma doğulmadığı üçün müəllif heç nə deyə bilmirdi. Hətta burada, bu kitabda boş səhifənin, yazmayan qələmin, qaçan nöqtənin mövzusu çox önəmlidir..."

Erlom Axvlediani 20 mart 2012-ci ildə vəfat edib.

P O L Ş A

Polşa Mərkəzi Avropada yerləşir. Baltik dənizinə şimaldan çıxışı var. Ukrayna, Belarus, Rusiya (Kaliningrad regionu), Litva, Almaniya, Cexiya və Slovakiya ilə həmsərhəddir. Paytaxtı Varşavadır. Böyük şəhərləri Krakov, Qdansk, Lyublin və Lodzduz. Polşa

Avropada ən böyük əhaliyə sahib olan ölkələrdən biridir – 2021-ci ilin statistikasına əsasən, əhali sayı 38 179800 nəfərdir. Etnik baxımdan monoetnikdir – polyaklar əhalinin 98,89 faizini təşkil edir. Dövlət dili – polyak dili – qərbi slavyan dil qrupuna aiddir. Dövlət quruluşu baxımından parlament respublikasıdır. Ölkənin ali qanunverici orqanı – Parlament – iki palatadan ibarətdir – yuxarı - Senat və aşağı - Seym. Hər palatanın fəaliyyət müddəti 4 ildir. Seym 460 deputatdan, Senat isə 100 senatorlardan ibarətdir. Hər iki palatanında fəaliyyət müddəti eyni zamanda başlayır və qurtarır. Ölkənin hal-hazırkı prezidenti Anjey Dudadır.

Qədimdə Polşanın ərazisində almanlar (qotlar), türk tayfaları və alanlar məskunlaşmışdı. Sonradan bu ölkəyə müxtəlif slavyan qəbilələrin köçü baş verir. Sözügedən qəbilələr bu ərazidə dövlət formalaşdırmağa başlayır. 966-cı ildə Polşa kralı Birinci Meşko xristianlığı (katolizmi) qəbul edir.

1569-cu ildə Polşa və Böyük Litva Knyazlığı Lyublin müqaviləsini imzalayaraq, vahid dövlət - Reç Pospolitaya – çərçivəsində birləşirlər. 16-17-ci əsrlərdə Reç Pospolitaya Avropanın ən güclü dövlətlərindən biri idi.

18-ci əsrdə Polşa-Litva birliyi zəifləyir və sözügedən əsrin axırında tamamilə müstəqilliyini itirərək, Rusiya, Prussiya krallığı və Avstriya imperiyasının tərkibinə daxil olur.

Birinci Dünya müharibəsinin sonuna doğru, Avstriya-Macaristan, Rusiya və Alman imperiyalarının parçalanması nəticəsində 22 noyabr 1918-ci ildə Polşa öz müstəqilliyini bərpa edir.

1 sentyabr 1939-cu ildə Almaniya Polşaya hücum edərək, İkinci Dünya müharibəsinin başlamasına səbəb olur. Polşa məğlub olur və 1945-ci ilə qədər alman işğalı altında qalır. Müharibədən sonra ölkədə kommunist rejim qurulur. Soyuq müharibə boyunca Polşa SSRİ və başqa sosialist Avropa ölkələri ilə birgə

Varşava Paktının üzvü idi.

1989-cu ildə Polşa qərb tipli demokratiyaya çevrilib. 1999-cu ildə NATO-yə, 2004-cü ildə isə Avropa Birliyinə daxil olub.

Polşa rəngarəng iqtisadiyyata malikdir. İqtisadiyyatının ən böyük komponenti xidmətlər sektorudur (62,3%), ondan sonra sənaye (34,2%) və kənd təsərrüfatı (3,5%) gəlir. Ölkənin əsas ixrac məhsulları maşın, elektron avadanlıq, nəqliyyat vasitələri, mebel və plastik məmulatdır. Qeyd edək ki, Polşa tərəvəz və meyvələrin (kartof, şəkər çuğunduru, pomidor, alma), eləcə də taxılın böyük istehsalçısıdır. Bundan əlavə, ölkədə quşçuluq (toyuq yetişdirmə) də inkişaf edib. Polşa meyvə və tərəvəz, ət və süd məhsullarını ixrac edir və buğda, yem taxılı, bitki yağını idxal edir. Ölkədə daş və qəhvəyi kömür, mis, sink, qurğuşun, kükürd, təbii qaz, xörək duzu hasil edilir. Əsas sənaye sahələri bunlardır: maşınqayırma (gəmiqayırma, maşınqayırma), qara metallurjiya, kömür sənayesi, tekstil sənayesi, kimya sənayesi (azot gübrələri, neft məhsulları istehsalı). Ən böyük Polşa kimya şirkəti "Grupa Azoty" dir. Ölkədə avtomobil, elektrotexnika və elektronika istehsal edilir, eləcə də inkişaf etmiş qida sənayesi mövcuddur.

Polşa mədəniyyəti qərbi və şərq slavyan, türk və Qərbi Avropa elementlərinin birləşməsi nəticəsində formalaşmışdır. Polşa Avropa və dünya mədəniyyətinə töhfəsi olan yazıçıların, şairlərin, alimlərin, bəstəkarların və rəssamların vətənidir. Dünyaca məşhur bəstəkar Frederik Şopen, yazıçı Adam Mitskevici, 20-ci əsrin məşhur yazıçı-fantastı Stanislav Lem ("Solyaris" və bir çox fantastik əsərin müəllifi) əsilliklə polyak olublar. Qeyd edək ki, məşhur "Mazurka" rəqsinin vətəni də Polşadır.

TARİXDƏ BU HƏFTƏ

22 noyabr

• 1909 — Orville və Wilbur Wright qardaşları təyyarə istehsal edən ilk şirkəti təşkil ediblər.

• 1918 — **Polşa Respublikası elan edilib.** (1795-ci ildə baş tutmuş Polşanın üçüncü bölünməsindən sonra adicəkilən ölkə Birinci Dünya müharibəsinin axırına qədər Rusiya, Avstriya-Macaristan və Prussiya (Almanyanın) tərkib hissəsi olaraq qalıb.)

• 1943 — Livan müstəqilliyini elan edib (Birinci Dünya müharibəsində Osmanlının məğlub olması nəticəsində, onun tərkib hissəsi olan Livan Fransanın mandatı altına keçib və fransız müstəmləkəsi olub).

• 1968 — Türkiyədə ilk dəfə ürək transplantasiyası həyata keçirilib.

• Surinam (Sakit Okeanda ada dövlət) — Respublika Günü

23 noyabr

• 1174—Sələhəddin Əyyubi Dəməşqi öz dövlətinin (Misirin) tərkibinə daxil edib.

• 1852 — İngiltərədə ilk dəfə poçt qutuları quraşdırılıb.

• 1904 — Amerikanın Missuri ştatının Sent-Luis şəhərində iyulun 1-də başlayan Üçüncü Olimpiya Oyunları başa çatıb. ABŞ komandası 76 qızıl medal qazanıb.

• **1933 — Erlom Axvlediani, gürcü yazıçı və ssenarist, anadan olub.**

• Yaponiya — Əməyə Minnətdarlıq Günü (məhsul yığımının tamamlanması bayramı — Kinpo kansya-no xi).

24 noyabr

• 1642 — Holland səyyahı Abel Tasman Avstraliya ətrafında adalar qrupunu kəşf edib. Bu ərazi sonradan onun şərəfinə Tasmaniya adaları adlandırılıb.

• 1945 — BMT rəsmən fəaliyyətə başlayıb. Təşkilatın Nizamnaməsi ratifikasiya olunub.

• 1951 — Fransız tədqiqatçısı kapitan İv Kusto ilk dəniz səyahətinə çıxıb.

• 2001—Səyavuş Səfiyev, Azərbaycan aktyoru, "Əhməd haradadır" filminin baş rol ifaçısı, vəfat edib.

• Tacikistan — Tacikistanın Dövlət Bayrağı Günü.

25 noyabr

• 1177 — Səlibi Yerusəlim Krallığı və Əyyubi dövləti arasında Montgisard döyüşü baş tutub. Bu döyüşdə Əyyubilər məğlub olub.

• 1992 — Çexoslovakiya iki müstəqil dövlətə - Çex və Slovakiya respublikalarına ayrılıb.

• Bosniya və Herseqovina — Milli Gün.

26 noyabr

• **1927 — Həsən Mirzəyev, Azərbaycan, filologiya elmləri doktoru, dilçi-türkolq, anadan olub.**

• 1950 — Türkiyə Koreya müharibəsinə (1950–1953) Cənubi Koreyanın tərəfində qoşulub.

• 1991—Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti milli ərazi qurumu kimi ləğv edilib.

• Azərbaycan — Kəlağayı Günü

• BMT — Beynəlxalq çəkməçilər günü

27 noyabr

• 1095 — Roma Papası Urban II Birinci Səlib Yürüşünü elan edir.

• 1995 — Azərbaycan Litva ilə diplomatik əlaqələr qurub.

• 2001 — Hubble teleskopu vasitəsilə ilk dəfə Günəş sistemindən kənarda atmosfer aşkar edilib.

• 2002 — BMT nəzarətçiləri 4 il fasilədən sonra Səddam Hüseyin rejiminin idarəsi altındakı İraqda yenidən kimyəvi silah axtarmağa başlayıblar.

28 noyabr

• 1848 — İsveçrə Milli Şurasının və Kantonlar Şurasının qərarı ilə Bern onun paytaxtı olub (paytaxt rolu üçün Berndən əlavə Sürix və Luzern nəzərdə tutulurdu).

• 1964 — Amerika avtomatik stansiyası Mariner 4 Marsa göndərilib.

• 1990 — 65 yaşlı Marqaret Tetçer Böyük Britaniyanın baş naziri və Mühafizəkarlar Partiyasının lideri postunu tərk edib.

• Panama — Müstəqillik Günü

İDMAN

GÜRCÜSTANIN GƏNCLƏRDƏN İBARƏT FUTBOL KOMANDASI AVROPA ÇEMPIONATININ FİNAL MƏRHƏLƏSİNƏ YÜKSƏLİB

Xorvatiya pley-off seriyasının ikinci oyununda Gürcüstana 3:2 hesabı ilə qalib gəlib. İki qarşılaşmanın yekununa görə 3:3 hesablı heç-heçə qeydə alınıb. Əlavə vaxt qolsuz başa çatıb və penaltilər seriyasında Gürcüstan 7:6 hesabı ilə qalib gəlib.

"Exo of Caucasus" qeyd edir ki, Gürcüstan ilk dəfə seçmə turnirinin köməyi ilə Avropa çempionatına çıxıb. 2023-cü ildə Gürcüstan Avropa çempionatının final hissəsində yarışıb, lakin avtomatik olaraq təşkilatçı ölkə kimi vəsiqə qazanıb. Turnirdə qrupda birinci yeri tutan komanda 1/4 finalda İsrail komandasına penaltilər seriyasında uduzaraq pley-offa yüksəlib.

2023-cü ildə Gürcüstan Avropa çempionatının final hissəsində yarışıb, lakin avtomatik olaraq təşkilatçı ölkə kimi vəsiqə qazanıb. Turnirdə qrupda birinci yeri tutan komanda 1/4 finalda İsrail komandasına penaltilər seriyasında uduzaraq pley-offa yüksəlib.

2023-cü ildə Gürcüstan Avropa çempionatının final hissəsində yarışıb, lakin avtomatik olaraq təşkilatçı ölkə kimi vəsiqə qazanıb. Turnirdə qrupda birinci yeri tutan komanda 1/4 finalda İsrail komandasına penaltilər seriyasında uduzaraq pley-offa yüksəlib.

2025-ci İLİN "QIZIL TOP" MÜKAFATINA NAMİZƏDLƏRİN SİYAHISI AÇIQLANDI

Britaniyanın məşhur futbol xəbər saytı Goal.com hazırda 2025-ci ilin "Qızıl top"unu qazanmağa əsas namizəd olan 15 futbolçunun reytingini tərtib edib.

Siyahıya başçılıq edən "Liverpool"un cinah futbolçusu Məhəmməd Salahdır. İkinci yerdə "Barselona"nın hücumçusu Robert Levandovski qərarlaşıb. İlk üçlüyü "Barselona"nın yarımmüdafiəçisi Rafinya tamamlayır.

Goal.com-un versiyasına görə, 2025-ci ildə "Qızıl top"a 15 namizəd bunlardır:

1. Məhəmməd Salah ("Liverpool");
2. Robert Levandovski ("Barselona");
3. Rafinya ("Barselona");
4. Vinisius Junior ("Real" Madrid);
5. Camal Musiala ("Bavariya");
6. Lamin Yamal ("Barselona");

7. Erlinq Holand ("Mançester Siti");
8. Harri Keyn ("Bavariya");
9. Viktor Dyokereş ("Sportinq");
10. Kilian Mbappe ("Real Madrid");
11. Florian Virts ("Bayer");
12. Bukayo Saka ("Arsenal");
13. Koul Palmer ("Çelsi");
14. Ömər Marmuş ("Ayntraxt");
15. Kristian Pulişç ("Milan").

MARAQLIDIR

2024-cü İLİN SÖZÜ SEÇİLİB

Cambridge Dictionary hər il maraqlı sözləri seçir.

Lügət məşhurların sosial mediada təsiri ilə populyarlığı artan və "arzulanan bir şeyə nail olmaq, onu xəyal etmək" mənasını verən "manifest" sözünü 2024-cü ilin sözü elan edib. Bu söz lüğətin saytında 130 min dəfə axtarış edilib.

Sözün sifət kimi mənşəyi "aydın" və ya "aşkar" mənasında olduğu halda, fel kimi son mənası müsbət təfəkkürün

gücünə əsaslanaraq xəyalların gerçəkliyə çevrilməsini nəzərdə tutur.

Söz fransız və latın mənşəlidir və 14-cü əsrdə Chaucer tərəfindən "görməli" mənasında istifadə edilib. Şekspir bu sözü "aydın" və "aydın etmək" mənalarda da istifadə edib.

Onun indiki mənası arzu və arzuların söz vasitəsilə reallığa çevrilməsi ilə bağlıdır və son illərdə xüsusilə spiritizmlə əlaqələndirilir.

SÜNİ YAĞIŞ NECƏ YAĞDIRILIR?

Süni yağış texnologiyası əsasən quraqlıqla mübarizə aparmaq, su ehtiyatlarını artırmaq və meşə yanğınlarının qarşısını almaq üçün istifadə olunur. Bununla belə, texnologiya ətraf mühitə potensial təsirləri ilə bağlı müzakirələrə səbəb ola bilər. Buna görə də, onun tətbiqi diqqətli planlama tələb edir.

Süni yağış yağdırılması əsasən "bulud toxumlama" texnologiyası vasitəsilə həyata keçirilir. Bu üsul təbii buludların tərkibini dəyişərək yağışın yağıntıya çevrilməsini təmin edir. Süni yağışın yağdırılması üçün aşağıdakı əsas proseslər həyata keçirilir:

İlk növbədə, yağış əmələ gətirə biləcək kifayət qədər rütubətli buludlar seçilir. Bu prosesə uyğun hava şəraiti və buludların

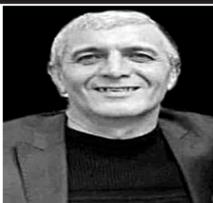
növü əhəmiyyətlidir. Seçilmiş buludlara gümüş yodid (AgI), quru buz (bərk karbon dioksid) və ya duz kristalları kimi kimyəvi maddələr səpilir. Bu maddələr, buludlarda su damcılarının birləşərək daha böyük damcılar əmələ gətirməsini təmin edir. Böyük damcılar isə cazibə qüvvəsinin təsiri ilə yerə yağış şəklində düşür.

Bu maddələr xüsusi təyyarələr, dronlar və ya yerüstü raket qurğuları vasitəsilə buludlara çatdırılır. Maddələr buludların içində və ya üzərində yayılır, sonra proses təbii şəkildə davam edir. Maddələr buludlarda mikroskopik buz kristalları yaradır və bu kristallar buludun daxilindəki su buxarını ətrafına toplayaraq böyüyür. Nəticədə, yağış damcılarını formalaşdır və yerə düşür.

BAŞSAĞLIĞI

Qardabani bələdiyyəsinin Qaracalar icimai məktəbinin müəllim kollektivi məktəbin direktoru Sevinc Əliyevaya əzizi **Məhəmməd Mübariz oğlu Əliyevin** vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir, mərhumun ailə üzvlərinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

BƏYAZ QIŞA DÖĞRÜ SƏSSİZ ADDIMLAR

Foto E. Şahvələndindir.

YANVAR-OKTYABR: PƏRKETMƏ QAYDALARI HANSI MƏBLƏGDƏ POZULUB?

Tbilisidə avtomobili pərketmə qaydalarının pozulmasına görə 10 ay ərzində yazılan cərimələr 14 milyon 703 min 767 larinə ötüb.

Daha dəqiq desək, Gürcüstanın vahid büdcəsinin gəlirlərinə (konsolidasiyasız) əsasən, 2024-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında paytaxtda avtomobil pərketmə qaydalarının pozulmasına görə yazılan cərimələrdən büdcəyə 14 milyon 703 min 767 lari daxil olub. Halbuki 2023-cü ilin eyni dövründə bu məbləğ 15 364 075 lari idi. Beləliklə, illik göstərici qismən azalıb.

Bununla yanaşı, bu məlumatlara əsasən, yalnız oktyabr ayında Tbilisi üzrə düzgün pərketmə qaydalarının pozulmasına görə

yazılan cərimələrdən dövlət büdcəsinə 1 milyon 92 min 283 lari daxil olub.

Qeyd edək ki, ümumilikdə yol hərəkəti qaydalarının pozulmasına görə büdcəyə daxil olan vəsaitin həcmi artıb. Maliyyə Nazirliyinin məlumatına görə, bu il yanvar-oktyabr aylarında yol hərəkəti qaydalarının pozulmasına görə büdcəyə 189 milyon 165 min 884 lari daxil olub, ötən ilin eyni dövründə isə bu məbləğ 179 milyon 250 min 931 lari idi.

Xatırladaq ki, 2022-ci ilin payızından pərketmə qaydalarının pozulmasına görə cərimələr artırılıb – 10 lari əvəzinə 50 lari olub.

ABUNƏ YAZILMAĞI UNUTMAYAQ!

"GÜRCÜSTAN" QƏZETİNƏ ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏRİN VƏ ABUNƏÇİLƏRİN NƏZƏRİNƏ!

Hörmətli oxucular!

"Gürcüstan" qəzeti Sizin sayə-nizdə bir əsrdir ki, davamlı nəşr olunaraq, öz üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirib, oxuculara sədaqətlə xidmət edir. Mənəvi çıraqımız olan qəzetimiz həmişə Sizə arxalanmış, Sizdən ilham almışdır.

"Gürcüstan" qəzeti öz səsi, sözü ilə sələflərin mübariz ruhunu, həmişəyaşar ənənələrini qoruyub saxlayır və beləliklə, aybaay, ilbəl, nəsilbə-nəsil Gürcüstan azərbaycanlılarının həyat salnaməsini yaradır, mənəvi dəyərlərimizin zənginləşməsinə töhfələr bəxş edir, milli-mənəvi dəyərlərimizin daşıyıcısı kimi, dilimizin saflığının keşiyində qürurla dayanır. Qəzetimiz 2020-ci ilin mart ayına qədər 2000 nüsxə ilə nəşr olunurdusa, hal-hazırda qəzetin yayım coğrafiyası genişlənməmiş, abunə sayı 55 faiz artaraq, 3100 nüsxəyə çatmışdır. Bir əsrdən çox ömrü olan "Gürcüstan" qəzetini yaşatmaq hər birimizin mütləq mənəvi borcudur. 2025-cü ildə "Gürcüstan" qəzetinə abunə olmaq istəyən şəxslər-fərdi abunəçilər (adını, soyadını və ün-

vanını göstərməklə), məktəblər, idarə, müəssisə və təşkilatlar yerlərdə qəzetin müxbirləri ilə və ya E-mail:Gurcistan_1921@mail.ru elektron poçtu vasitəsi ilə müqavilə bağlamaqla abunə haqqını qəzetimizin səkkizinci səhifəsində göstərilən bank hesabına köçürə bilərlər.

"Gürcüstan" qəzetinə illik abunə haqqı 20 (iyirmi) lərdir. İl ərzində abunəçiyə həftədə bir dəfə olmaqla 50 (əlli) qəzet təqdim ediləcək.

Milli mənəvi dəyərlərimizi yaşadan, dilimizin keşiyində duran, varlığını göstəricisi olan "Gürcüstan" qəzetini yaşatmaq və ondan bəhrələnmək üçün abunə olmağı unutmayın.

Qəzetimiz hər növbəti il üçün abunə yazılışı əsasən cari ilin oktyabr - noyabr aylarında keçirilir. "Gürcüstan" qəzetinin qayğıkeş, əməksevər kollektivi Sizin xidmətinizdə dayanaraq, etimadınızı doğruldacaqdır.

Əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildiririk.

Qeyd: Qəzetin abunəçiyə vaxtında çatdırılması təmin olunacaq.

Müdiriyyət.

გაზეთის ანგარიშის ნომერი

შპს „გურჯისტანი“ ს/კ 203863792

ანგარიშის № GE03LB011185703773000

სს ლიბერთი ბანკი SWIFT: LBRTGE22

Baş redaktor:
Xaləddin YOLÇUYEV

Redaktor müavini:
Binnət MƏMMƏDOV

Redaksiyanın ünvanı:
Tbilisi şəh. Tsereteli pr. 142, 1-ci mərtəbə.
E-mail: Gurcistan_1921@mail.ru İNDEKS 66444
Əlaqə telefonu: +995 32 222 04 76

Qəzet "Kolori" nəşriyyatında çap olunur. Redaksiyaya gələn əlyazmalar geri qaytarılmır və onlara rəy verilmir. Müəllifin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər.